

Handläggare
Emma Sundin

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2024-03-19

Ärendebeteckning
KS

Kommunfullmäktige

På lika villkor - HBTQIA+-strategi 2024–2026

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner På lika villkor – HBTQIA+-strategi 2024-2026.

Kommunfullmäktige ger berörda nämnder och bolag i uppdrag att utifrån den beslutade strategin ta fram egna handlingsplaner med aktiviteter.

Kommunstyrelsen ges ett samordningsansvar för arbetet med strategin och ansvarar för uppföljning av det samlade hbtqia+-arbetet inom kommunkoncernen.

Bakgrund

År 2016 antog Kalmar kommun ”handlingsplanen På lika villkor – hbtqi-handlingsplanen”. Sedan dess har arbetet med hbtqia+-frågor varit relevanta och viktiga för verksamheterna.

Kalmar kommun har länge haft värdegrunden att jobba för alla lika villkor och arbetar brett med delaktighet, inkludering, icke-diskriminering och jämlikhet för alla invånare. Idag har vi verksamheter som är hbtqi-certifierade via RFSL vilket medför mycket viktig kunskap. Ytterligare finns en metodbok för ”inkludering och bra bemötande av hbtqi-personer”.

Majoriteten lyfte i verksamhetsplanen 2024 fram vikten av att anta en ny handlingsplan för hbtqia+, samt att öka kunskapen inom området och även inom normkritik.

Regeringen har sedan 2014 arbetat med en strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Under

2021 antog regeringen ytterligare en handlingsplan för att komplettera och förstärka arbetet ytterligare.

Den 18 september 2023 beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott att handlingsplanen skulle ut på remiss till berörda nämnder och bolag. Utifrån inkomna remissvar samt en översyn av styrande dokument inom kommunkoncernen föreslås att kommunfullmäktige antar en hbtqia+-strategi istället för en handlingsplan med detaljerade aktiviteter. Nämnder, bolag och kommunstyrelse får istället i uppdrag att ta fram egna handlingsplaner med aktiviteter inom området. Kommunstyrelsen ges även att samordningsansvar.

Emma Sundin
Handläggare

Bilagor

1. Reviderad strategi
2. Sammanställning remissvar

På lika villkor – HBTQIA+-strategi 2024–2026

Inledning

Kalmar kommun ska vara en plats där alla människor har rätt att leva sitt liv, vara självständig och fri och känna sig trygg oavsett sin sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck. För att nå dit krävs ett aktivt och systematiskt rättighetsbaserat arbete. År 2015 tog Kalmar kommun ett första steg för att integrera hbtqi-perspektivet i organisationen, då kommunfullmäktige antog handlingsplanen: På lika villkor – hbtqi-handlingsplan 2016–2020. Nu tas nästa steg, med en strategi som blir gällande mellan 2024 och 2026. I den nya strategin inkluderas intersexpersoner, samt övriga definitioner och sexuella läggningar därför ändras titeln till: *På lika villkor – Hbtqia+-strategi 2024–2026*. Den nya strategin ersätter tidigare handlingsplan, strategin är mer övergripande och antas av kommunfullmäktige för hela kommunkoncernen. Samtidigt får kommunstyrelsen ett samordnings- och uppföljningsansvar och respektive nämnd får i uppdrag att ta fram handlingsplaner med aktiviteter för att uppnå den av fullmäktige beslutade strategin.

Homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera identiteter, intersexvariationer och asexuella (hbtqia+-personer) löper större risk än övriga befolkningen för att bli utsatta för diskriminering, trakasserier, hot och våld. Erfarenheter av och rädsla för att bli utsatt har en negativ inverkan på hbtqi-personers hälsa och upplevelser av trygghet. Särskilt oroande är situationen för unga transpersoner där ohälsan och suicidrisken är hög. Situationen för äldre hbtqi-personer är svår och många äldre oroar sig över att negativa attityder ska utgöra hinder för att kunna leva öppet i livets slutskede. Hbtqi-personer som utöver hbtqi-fobi även möter rasism eller funkofobi är särskilt utsatta.

I januari 2014 antog regeringen en strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Denna bygger på fokusområden som bedöms ha central betydelse för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. De sex fokusområden som strategin omfattar är våld, diskriminering/kränkningar, unga hbtqia+-personer, hälsa, vård och sociala tjänster, privat- och familjeliv, kulturområdet samt civila samhället. I januari 2021 antog regeringen en handlingsplan för hbtqia+-personers lika rättigheter och möjligheter i syfte att förstärka arbetet ytterligare. Arbetet har kompletterats med fokusområdena arbetsliv och äldre hbtqi-personer.

Förutom regeringens strategi och handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter så utgör Diskrimineringslagen (2008:567) grund för den lokala handlingsplanen, tillsammans med FN:s Agenda 2030, FN:s konventionen om mänskliga rättigheter och de globala målen för hållbar utveckling. Arbetet med att förbättra hbtqia+-personers situation och att stärka hbtqia+-personers rättigheter har en självklar koppling till Agenda 2030 och dess ambition om att ingen ska lämnas utanför arbetet - ”leave no one behind”.

Koppling till övriga styrande dokument

Strategin utgör del i kommunens övergripande arbete för en hållbar utveckling och har koppling till flera beslutade strategier och handlingsplaner som anger riktningen för social hållbarhet och målet om "Ett Kalmar för alla". Det framkommer regelbundet i nationella undersökningar att hbtqi-personer som utsätts eller riskeras att utsättas för ytterligare kränkningar och diskriminering baserat på ålder, funktionsnedsättning, trosuppfattning, etnisk och kulturell bakgrund löper större risk för ohälsa och inskränkningar av sina levnadsvillkor. Kunskap om hur hbtqia+-frågorna förhåller sig till övriga diskrimineringsgrunder och rättighetsområden är därför en förutsättning för att arbetet ska bedrivas på ett framgångsrikt sätt. Nedan listas de styrande dokument som är av relevans.

- "Tillträde till samhället" – strategi och stöd för arbetet med delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2020–2030
- Strategi för etnisk och kulturell inkludering 2022–2025
- Kalmar kommuns strategi för jämställdhet 2018–2024
- Riktlinjer för Kalmar kommuns minoritetspolitiska arbete 2023–2026
- Lokal strategi för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation 2022–2026

På lika villkor – Hbtqia+-strategi 2024–2026

Strategin utgör grunden för det systematiska och långsiktiga arbetet med att stärka hbtqia+-personers rättigheter lokalt. I utvecklingen av strategin har ansvariga tjänstepersoner från samtliga förvaltningar bjudits in i syfte att inkomma med synpunkter.

Strategiområden

Den övergripande målsättningen för arbetet enligt strategin är att hbtqia+-personer i Kalmar kommun ska tillgodoses lika rättigheter och möjligheter i alla skeden av livet. Fyra strategiområden har formulerats. Till varje område följer en rad aktiviteter som bedöms utgöra viktiga steg i arbetet, och som tas fram och beslutas av respektive nämnd.

1. Kalmar kommun ska säkerställa att hbtqia+-perspektivet integreras i det ordinarie arbetet och att det utgör del i det övergripande arbetet med mänskliga rättigheter.
2. Kalmar kommuns förtroendevalda, chefer och medarbetare ska ha kompetens i hbtqi-frågor och normkritik.
3. Kalmar kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och ska erbjuda en trygg och utvecklande arbetsmiljö för alla oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.
4. Kalmar kommun ska vara en trygg och attraktiv kommun för hbtqia+-personer i alla åldrar.

Uppföljning och organisation

Strategin ska ingå i den samlade uppföljningen av handlingsplaner och program som ges till kommunfullmäktiges sammanträde i maj varje år.

Organisation

Kommunstyrelsen ansvarar för styrning och uppföljning av koncernens samlade hbtqia+ arbete. De ansvarar även för det opinionsbildande arbetet.

Kommunledningskontoret ansvarar för övergripande utvecklings-, uppföljnings- och samordningsinsatser. Förvaltningen ska bistå med stöd, rådgivning och information till kommunkoncernen samt för omvärldsbevakning inom området.

Nämnder och kommunala bolagsstyrelser ansvarar för beslut, genomförande och uppföljning av insatser för att uppnå strategins inom sina respektive ansvarsområden.

Strategiområde 1

Kalmar kommun ska säkerställa att hbtqia+-perspektivet integreras i det ordinarie arbetet och att det utgör del i det övergripande arbetet med mänskliga rättigheter.

Kalmar kommun har en hög ambition vad gäller mänskliga rättigheter och hbtqia+-området utgör inget undantag. För att säkerställa kontinuitet och kraft i arbetet behöver hbtqia+-frågorna precis som andra områden inom social hållbarhet systematiskt arbetas in i verksamheternas ordinarie arbete. Av stor vikt är att situationen för målgruppen bryts ner och följs upp i lokala mätningar där så är möjligt.

Strategiområde 2

Kalmar kommuns förtroendevalda, chefer och medarbetare ska ha kompetens i hbtqia+-frågor och normkritik.

I Kalmar kommun ska alla invånare känna sig välkomna och respekterade. För att säkerställa ett gott och respektfullt bemötande är det av stor vikt att förtroendevalda, chefer och medarbetare har grundläggande kompetens inom hbtqi-frågor och normkritik. Området har en hög prioritet då kompetenshöjande insatser enligt forskning visat sig ha en positiv effekt för hbtqi-personers hälsa.

Strategiområde 3

Kalmar kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som ska erbjuda en trygg och utvecklande arbetsmiljö för alla anställda oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Kalmar kommun ska vara ett föredöme som arbetsgivare. Forskning visar att hbtqi-personer, jämfört med andra anställda, oftare utsätts för kränkande särbehandling, trakasserier och mobbning på jobbet och att arbetsplatsen är en heteronormativ arena. Området kräver således aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter på arbetsplatsen.

Strategiområde 4

Kalmar kommun ska vara en trygg och attraktiv kommun för hbtqi-personer i alla åldrar.

I Kalmar kommun ska alla känna sig välkomna och ha goda möjligheter att uppnå livsmål och förverkliga sina drömmar. Alla invånare i Kalmar kommun ska ha lika möjligheter att växa upp, leva och åldras i trygghet. Kalmar kommun ska värna om den kraft och kompetens som finns hos lokala hbtqi-föreningar.

FÖRSLAG

Handläggare
Emma Sundin

Datum
2024-01-18

Sammanställning remissvar ”På lika villkor – HBTQI handlingsplan 2024–2026”

Bakgrund

En översyn och revidering av HBTQI-handlingsplanen har pågått under hösten 2022 och våren 2023. Den 18 september 2023 beslutade Kommunstyrelsens arbetsutskott handlingsplanen skulle ut på remiss till berörda nämnder och bolag. Svaren skulle inkommit senast 30 november 2023. Remissinstanserna var:

Remissen skickades till:

- Omsorgsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Servicenämnden
- Socialnämnden
- Utbildningsnämnden
- Kultur och fritidsnämnden
- Kommunstyrelsen
- Integration och arbetsmarknadsnämnden
- Kalmar Vatten AB
- Kalmar Energi AB
- Kalmar Science Park
- Destination Kalmar AB
- Kalmar Kommunbolag AB

Trygghet och säkerhet | Kommunledningskontoret
Adress Box 611 39126 Kalmar | Besök Östra sjögatan 18
Tel 010-352 00 00 vx | emma.sundin2@kalmar.se

Kalmar kommun

- VIKAB AB
- Kalmar Hamn AB
- Kalmarhem AB
- Kalmar Öland Airport AB

Inget inkommit remissvar:

- Destination Kalmar AB
- Kalmar Energi AB
- Kalmar Hamn AB
- VIKAB AB
- Kalmar Öland Airport AB
- Kultur och fritidsnämnden

Generella svar på återkommande remissvar:

För information, just nu pågår en översyn av rådande verksamhetsplan och budgetprocess. Parallellt med detta ligger ett uppdrag att titta på Kalmar kommuns strategier och planer.

Några av svaren lyfter frågor som handlar om hur strategierna och handlingsplanerna bör eller inte bör hanteras. Vid utskick av denna remiss efterfrågades åsikter om ”På lika villkor – HBTQI handlingsplan 2024–2026”, åsikter och vidare förslag som berör annat kommer tas vidare.

Sammanställning inkomna remissvar

Aktör	Synpunkt/förslag	Åtgärd
Integration och arbetsmarknadsnämnden	Under målområde 1 föreslås att hbtqi-perspektiv ska integreras i ämnen och gymnasieprogram, vilket av kommentaren även omfattar undervisning för nyanlända.	Förslag om att omformulera till att hbtqi ska integreras i undervisningen. Ta bort formulering om gymnasieprogram. Aktiviteten i sig gäller även undervisning för nyanlända. Formuleringen här hävdar även arbete för KSGYF som kommunen inte kan bestämma över. Därför kommer denna formulering också tas bort och ersättas med att HBTQI-perspektiv ska integreras i ämnen.
	Nämnden önskar fördjupad utbildning för medarbetare med fokus på integration och arbetsmarknad.	Ansvarig strateg ser till att arbete och välfärd får information om HBTQI-certifieringar. Handlingsplanen innehåller även utbildning till medarbetare och integration och arbetsmarknad ingår där.
	Integration- och arbetsmarknadsnämnden vill även framföra att fler nämnder och bolag än servicenämnden tillhandahåller arbetsutrustning och klädsel till sina anställda. Samtliga nämnder och bolag som ansvarar för att tillhandahålla arbetskläder och övrig utrustning bör stå som ansvariga för denna aktivitet under	Gällande arbetskläder ligger upphandlingen hos servicenämnden, dialog med beställaren rörande denna fråga bör alltid tas med i beaktande. Ett förtydligade till övriga förvaltning-

	målområde 3.	ar som använder arbetsutrustning att det är deras ansvar att de beställer rätt kläder till alla utifrån olika behov.
	Förslag om att byta namnet på handlingsplanen för att matcha skrivelser med Verksamhetsplan och budget 2024. Förslag, På lika villkor – hbtqia+ handlingsplan 2024–2026.	Handlingsplanens namn ändras till HBTQIA+ och det kommer vara den term som används härnäst. Hela handlingsplanen uppdateras med rätt benämning.
Samhällsbyggnadsnämnden	Samhällsbyggnadsnämnden önskar ett förtydligande kring vad det innebär att ”Därutöver sker årliga uppföljningar mellan utsedd från kommunstyrelsens utskott och ansvariga nämnder”. I utgångspunkt föredrar nämnden att handlingsplaner enbart följs upp i den ordinarie verksamhetsuppföljningen.	Förtydligande på ”årliga uppföljningar mellan utsedd från kommunalstyrelsens utskott och ansvariga nämnder”. Uppföljningar av kommunstyrelsens utskott och ansvariga nämnder görs redan i beslut.
	Det finns en otydlighet i aktiviteten ”Arbeta med insatser i handlingsplanen i respektive förvaltning” med tillhörande kommentar ”kommunens metodmaterial används som underlag för diskussion”. Samhällsbyggnadskontoret upplever det som en självklarhet att man ska arbeta med handlingsplanen och det behövs inte en enskild aktivitet. Metodmaterialet som hänvisas till är mer lämpat att nyttjas under målområde 2 som ett stöd för chefer att bygga kompetens i hbtqi-frågor och normkritik hos medarbetare. Metodmaterialet bör uppdateras från hbtq till hbtqi.	Aktiviteten kommer att tas bort – ”arbeta med insatser i handlingsplanen i respektive förvaltning”, meningen med handlingsplanen är att förvaltningarna ska arbeta med den. Behövs ingen enskild aktivitet. Namnet på metodmaterialet kommer att bytas till HBTQIA+ och flyttas ner till målområde 2.
	Samhällsbyggnadsnämnden önskar att en rollbeskrivning tas fram för ansvarig funktion, där kompetens och ansvar specificeras. Upplägg och innehåll.	En specifik rollbeskrivning kommer inte att tas fram, när arbetets innehåll kommer skilja sig från respektive förvaltning och bolag. Det

		gäller även kompetens och ansvarsfrågan. En allmän rollbeskrivning ingår i handlingsplanen.
	Nämnden önskar också att kommentarerna ”Planeras i samråd mellan respektive förvaltning” och ”Planeras i samråd mellan HR och respektive förvaltning”, förtydligas . Samhällsbyggnadsnämnden kommer med förslag om hur man skulle kunna resurseffektivisera arbetet.	Det som föreslås ingår i punkten och är ett vidare arbete i nästa steg. Hur den exakta utformningen och arbetsprocessen ska se ut.
	Avsnittet ”Begrepp och definitioner” bör revideras eller dess relevans förtydligas . Att inkludera definitioner av använda begrepp i handlingsplanen tjänar ett syfte.	Avsnittet ”begrepp och definitioner” kommer att begränsas till handlingsplanens innehåll. Den kommer att kortas ner och förtydligas i dess relevans.
	Korrigeringar: - sida 4 justera ”hypergin” till ”hypergene” - sida 8 skriva ut vad TAW och IDAHOBBIT står för i samband med att de omnämns för första gången	Korrigeringar på sida 4 och 8.
Serviceämnden	Serviceämnden beskrev deras arbete och hade en kommentar kopplat till innehållet och arbetet med strategier/handlingsplaner: Under 2022 gjordes en genomlysning av samtliga strategiska dokument för att säkerställa förvaltningens uppdrag. Då fann förvaltningen att 206 mål och aktiviteter pekade mot serviceförvaltningens verksamheter. Många av dessa ligger utanför ordinarie verksamhetsplan och ska genomföras med befintlig budget. Serviceämnden önskar en ökad samordning, ett bättre stöd och tydligare prioritering för att skapa förutsättningar för en så hög måluppfyllelse och effekt som möjligt.	Detta är en punkt som kommit in från flera parter, se <i>generella svar</i> .

Socialnämnden	Ny handlingsplan behöver förberedas för att tas vid efter 2026, så inte ett nytt tids-glapp uppstår.	Under 2026 kommer en ny handlingsplan att tas fram.
	Det finns omfattande risker med så detaljerade aktiviteter i våra kommunövergripande handlingsplaner som inte hanteras inom ramen för ordinarie styrning och ledning. Hur ska dessa uppdrag hanteras i förhållande till det som nämnderna själva prioriterar? Aktiviteterna innehåller detaljerad utdelning av uppgifter till nämnderna som det saknas resurser och finansiering till. Detaljeringsgraden av aktiviteter följer inte ordinarie strukturer för styrning i budget och verksamhetsplan.	
	Medarbetare ska ha grundkunskap i hbtqi och normkritik. Fördjupad utbildning i hbtqi och normkritik för personal som möter personer inom vård- och omsorgsverksamhet, inklusive LSS. Hur prioriteras detta gentemot andra utbildningsbehov och kärnverksamhetens förutsättningar att utföra sitt uppdrag? Hur inkluderas denna utbildning i HR:s program för utbildningskrav för medarbetare? Ingår en kostnadsersättning för vikarietid? Vilken effekt förväntas av utbildningen? Finns det någon fakta kring att detta är ett perspektiv Kalmar kommun inte lyckas bemöta i Kalmar eller vad baseras behovet och prioritering av utbildning kring HBTQI på?	Arbetet med handlingsplan handlar om prioritering och planering på verksamhetsnivå.
	Socialnämnden lyfte en fråga gällande begrepp och definitioner. Deras förslag är ett förtydligande i relevans, eller ta bort hela stycket.	Gällande begrepp och definitioner – Listan ses över och en tydligare koppling till handlingsplanen kommer göras
	Socialtjänsten i sitt svar ser att arbetet kommer att bli omfattande och ställer frågor om kopplingen till verksamhetsplanen, exempelvis föräldrastöd, kartläggning	Svaret på dessa frågor är för tidigt att svara på, eftersom formuleringarna för VP är satta

	brottsutsatthet, stöd och aktiviteter.	2024. Omfattningen i handlingsplanen
Utbildningsnämnden	Förslag: anta HBTQI-handlingsplanen. Anses bli ett stöd i arbetet för ordinarie verksamhet. Under målområde 2, aktivitet: ”Digital hbtqi utbildning genomförs till alla chefer inklusive rektorer och förskolechefer i hbtqi och normkritik” – bör ordet förskolechefer tas bort då förskolan leds av en rektor.	Förslag att ta bort ordet förskolechefer och endast behålla rektorer.
Omsorgsnämnden	Önskemål om att när handlingsplanen löper ut 2026, att det finns en ny plan för 2027 för att det inte ska bli ett glapp mellan planerna och att arbetet kan fortlöpa.	Se ovan.
	Handlingsplanen tar även upp detta att det finns en oro bland äldre hur de kommer att bli bemötta när de kommer i kontakt med äldreomsorgen. Omsorgsnämnden tycker därför att den betydande satsningen på aktiviteter kopplat till utbildning är av stort värde och den väg som Omsorgsförvaltningen behöver angripa arbetet med hbtqi-frågor på.	Se över aktiviteter kopplat till äldre, erbjudande till OMS om RFSL:s certifiering till medarbetare och chefer. Ytterligare i handlingsplanen finns det information om utbildning till medarbetare där OMS självklart ingår.
Kalmar Vatten	Förslag till beslut, Styrelsen antar Kalmar Vattens remissvar gällande ”På lika villkor – HBTQI-handlingsplanen 2024–2026”	Inga åtgärder krävs.
Kalmar Science Park	Ingen dedikerad resurs kan arbeta med frågorna i ett mindre bolag som Kalmar Science Park på heltid, däremot kan person utses som ser till att frågorna systematiskt arbetas in i den egna verksamhetens ordinarie arbete. Vidare bör handlingsplanen gälla bolaget i tillämpliga delar	Inga åtgärder krävs.